

МІРА ГАРМАШ

СРІБНА СВИРІЛЬ

ПОЕЗІЇ

MIRA HARMASH

SILVER SYRINX

P O E M S
(IN UKRAINIAN)

Book Design & Illustrations
ROMAN WASYLYSZYN

1978
Philadelphia

МІРА ГАРМАШ

СРІБНА СВІРІЛЬ

ПОЕЗІЇ

Обгортка й оформлення
РОМАНА ВАСИЛИШИНА

1978

Філадельфія

Поезія й музика — два вислови Евтерпе, однієї з дев'яти муз, сестри Аполлона, а дочки могутнього Зевса — каже грецька мітологія. Вони подібні. мають ритм, мелодію, фразу. Люблять динаміку, радіють, сміються, плачуть. Лише один вживає слів, другий тонів. Обом відома гармонія та дисонанси. Вони часто разом: у музиці слова, в словах до пісні. Люблять порядок, гарну форму. Та в них найважливіший зміст. Задля нього пожертвують відхиленням від норм. Де переважає форма — гинуть.

Нераз музичний твір має вигляд поетичного. Чому ж поезії не вдягтися в шати музики?

М.Г.

БАРКАРОЛЯ

Човен хитають збурунені хвилі,
Здаля шумить очерет,
Вітре, заграй нам
на срібній свирілі,
Човен полине вперед!
Глянь - но: кругом
тільки праліс розрісся,
Тільки зажурений ліс!
В тихій красі осяйного Полісся
Мріють верхів'я беріз.

Човен прибився до берега другого,
Берег далекий, чужий...
Мріє, не гинь в синіх
хвилях минулого,
Знову з'явся, ожий!
Ми пропливали і Сяном і Бугом
Де не бували ми вдвох!
Згадуєм берег завітчаний лугом,
Гори, ялиці та мох.
Часом похилені разом над картою
Ми „запливали” в Десну...

Юносте! Завжди залишишся вартою
Спогадів, наче зі сну!

Човен зчорнілий дримає на хвилі,
Вмовк, не шумить очерет,
Вітре, заграй же
на срібній свирілі,
Хай човен полине вперед!

2.V.1972

НОКТЮРН

Вийди у сад —
В срібнім прядиві ночі
Творяться чуда,
Творяться дива.
В кого в душі
Незачинені очі,
Казку покаже
Вдача чутлива.
Сумерк у тюль
Загортає ялину,
Коник-цвіркун
Навіть скрипку закинув,
Снить бог омілка
Сни свої сині
Вітром колісана,
Десь на калині.
Чаші закрили
Крокіси білі,
Роси блищать
На зеленому тілі,
Рожі міцніше
Пахнуть, і кличуть.

В ніч зачаровану,
В ніч таємничу.
Бачиш? Маліє
Віддаль, простори.
Чуєш? Хтось рідний
Здаля говорить...
Стане можливим
Кожне бажання,
Але й гіркіший
Посмак прощання.

14.XI.1971

ПРЕЛЮДІЯ

Розкішна мережка,
У рідний край стежка,
В гомін давніх літ,
У минулий світ,
У дівочі мрії,
У тереми княжі,
Полум'ям жевріє,
У народ нас в'яже.
Крізь древні походи,
Козацькі пригоди,
Крізь лицарську славу,
Крізь юну державу,
Недолю вигнання,
Чар ніжної вроди
У душі нам входить
Від прадідів в спадку.
Із первопочатку
Нас лучать у світі
Мережані ниті.

15.IV.1972

ФУГА

Сніг упаде! В кужелі хмар,
В траві, в листках цинобрі
Який же чар,
                  холодний жар
                          і подихи недобрі!
А потім йти, у сніг брести,
Крізь вихор,
                  лід і кригу,
А в серці мрію берегти
Про весняну відлигу.
Щоб знов крізь весни, літа жар
У бурю,
                  сіру пряжу хмар,
                          крізь подихи недобрі
Сніг засіяв — пушистий чар
На осени цинобрі.

23.XI.1971

ПІСНЯ
(Стокротки)

Трави розквітлі,
Що за краса!
Клубляться хмари
У небесах.
Повінь зелена
Свіжих дерев,
Чаші дзвіночків —
Синій шедевр.
Дикі стокротки —
Споминів рай,
Сльози на віях —
Ти не питай,
Білі стокротки
Мій це євшан,
В шовках левади —
Зоряний лан.
Скільки це років
Не знала їх?
То ж пригортаю,
Наче свої.

11. VI. 1968

*Музику до цього твору написав композитор
Богдан Сарамага.*

КАПРИЧЧІО

Не чекаю весни, не чекаю,
Ні березня мрії,
Ні квітня розмаю,
Ні білого рясту причастя,
Ні провесни радости-щастя,
Віддалі, що пахне фіялково,
Ані верб, що золотіють знову,
Ні хмаринок, як білі фрегати...
А так хочеться чогось чекати!
А так хочеться казки і міту
В глухомані байдужого світу!

2.IV.1974

ВАРІЯЦІЇ
(На осінню тему)

У пізню ніч німого листопаду
Летіли гуси в ірій над безлистим садом
В холоднім сріблі повні.—
Стою і в їхній слід дивлюся
Як ключ курликає...
Згадалася бабуся
Уже давно покійна,
А з нею осінь золота, спокійна
В далекім краю,
Де вперше бачила як птиці відлітають.
У мене сто питань було:
(Бож знає все бабуся!)
Куди летять? Чому? Чи мусять?—
Пізніше, у роки юнацькі
Нові думки прийшли зненацька:
„Ключі летять в краї нові й цікаві!”
Вони з’являлися в уяві
Та кликали іти в дорогу
Кудись у синю даль спрожогу.
Тепер із птиць не зводжу зору,
У їхній слід дивлюся вгору
І думаю: „Чи всі повернуться назад?”
.....
Мовчить холодний листопад.

15.XI.1974

ДИВЕРТИСМЕНТ
(Побережжя Інгоніш)

Де праліе зустрічає побережжя,
Де океан сріблиться і шумить,
Де вічність, тиша, синява, безмежжя,
Де зупинилась мить,
Над плесами кигичуть мєви
У ранки ясні, кришталєві.
Гірський орел – могутній птах
Кружляє гордо в небесах.
Десь дівся смуток, біль тривога,
Бо велич ця – відлуння Бога.
Дуїна моя безмежжям п'яна
Співає цій красі: „Осанна!”

Догоряє спіла осінь
На посохлій ріні,
Чорні привиди малюють
В лісі довгі тіні,
Плачуть золотом берези,
Ронять мідь дуби,
Білі гриви хвиль змивають
Вересня сліди.

Стукає об вікна віддаль
Вкутана в туман
І співає пісню туги
Вічний океан.

Б'ють об берег розкотом хвилі,
В дику пропасть летять стрімголов.
Сірі води і камінь і скелі
Зимний дощ на скалки поколов.
В темінь ночі з морської ліхтарні
Хтось у безвість із скелі глядить,
Де у сутінку в герці кошмарнім
Розбиваються хвилі щомить.
Хтось з солоною кров'ю у венах
Повернувся в безлюддя це знов...
Океану жаска кантилена
Кличе й вабить його, мов любов.

23. VIII. 1974

Опус 5, ч. 1

ПАВАН

Рожевіє яблуні цвіт
На весняних водах Велтави,
Ген поля, що вдяглись у вінки,
У розмай кучерявий.
Крила птах розпростер,
Б'ються звуки об стіни кімнати,
Тільки ти, тільки Бог у тобі
Може так грати.

.....
Знов весною цвіте як тоді,
Знов збудилося поле,
Лиш тебе вже нема
І не буде ніколи.
Попеліє яблуні цвіт
На померклих водах Велтави,
Глогорожа бліді пелюстки
В смутку ронить на трави.

25.XI.1971

МАРШ

Заквітчалася весна розмаєм,
А ми все ще на чужих полях.
Та ми вірим, ні, ми певно знаєм:
Ступимо на рідний шлях!
Барвінкове небо України,
Рідна воле степова,
Ми в думках до тебе завжди линею,
Як лелеки до гнізда.
Де карпатський ліс шумить дрімучий,
Де кургани, степ, лани,
Де лимани, де дніпрові кручі,
Там всі мрії наші, сни.
Ми повернемося іще додому,
Юні серцем, оживем.
Скинем горе і нудьгу і втому,
Поцілуєм чорнозем.

17.IV.1968

ЕТЮД

Вітер гуляє в коронках туї,
Вітер сміється, вітер пустує,
Щоки рожеві юних азалій
Поцілувавши, полине далі.
Спуститься нижче, в трави зелені,
Пуху кульбаби схопить у жмені,
Щоб разом вгору, до хмар майнути
Й долі пустити, мов парашути.
Впавши за ними, в цій же хвилині
Глянути в очі фіялок, сині,
Та на коліна кинувшись долі,
Щось їм шептати тихо, поволі...
А потім, знявшись, в листі калини
Десь задрімати на півгодини,
Раптом уздрівши розквітлу грушу
У білу бурю кинути душу.
Вітре чудовий, вітре блакитний,
Ти перелесник, ти — неухвитний,
Та чи не знаєш вітре-козаче,
Хто так тужливо в комині плаче?

14.V.1972

РОМАНС

Шумлять смереки,
У світ далекий
Дороги йдуть...
Як цвів сад білий.
Тоді ступили
Ми в різну путь.
Минуло літе,
Пожате жито,
Сухі лани,
Пожовкли трави,
Дерева ржаві.
Де ж чар весни?
Стерня чорніє,
Прощай надіє,
Снується сум,
Клублясті хмари,
Немов отари
Невтішних дум
У безвість динуть,
У віддаль синю
Кулись пливуть...
Як цвів сад білий.
Тоді ступили
Ми в різну путь.

30. V. 1975

БАГАТЕЛЯ

Сині хвилі,
Синє море,
Синє поле — льон.
Синій вітер,
Синє небо,
Синій унісон.
Синя тиша,
Сині мрії,
Синій сумерк, тїнь.
Синій спомин,
Синя пісня,
Синя далечїнь.

24.V.1972

АРАБЕСКА

Освітлений акваріум
У ньому — рибка золота
Посеред штучних водоростей
У піску зернистім.
Лиш прямокутник стін,
Лиш вічна самота
І тільки часом
Промінь сонця блисне.
Чи сняться їй моря південні,
Де рифи коралеві?
Де волю й простір не заковано
У прямокутник кришталевий?
Чи може сажавки палат казкових
У квітах лотоса та білої лілеї?
Бо навіть цю тюрму лискучу
Ще з мріями стерпіти можна,
Але без мрій — вона холодна
І порожня.
.....
А як людині жити без ідеї?

6. V. 1972

ЛЕГЕНДА

Готлянд простягся в балтійських хвилях,
Зелами вкритий, запахом зілля,
Камені рунні, древні скульптури
В Вісбі замкнувши за башти й мури.
Ніч чорну скатерть стелить над нами,
Із одамашку, ткану зірками,
Тихі провулки, різьблені вежі
Ніжно вкриває, тіні мережить
І пестить квіти, дерева, трави,
Вітер надморський, вітер ласкавий.
В древніх руїнах — легенди й міти,
Здаля шепоче море та вітер.
То чеше хвилі, то нишком ляже
В готиці вікон, де не вітражі,
Але крайнеба наче нап'ятий,
Щораз темніший, ніби заклятий,
М'яко шовковий, дивно глибокий...
Відгомін чути — з віддалі кроки,
Очі сяють, мов самоцвіти, —
Монах проходить, в рясу зодітий.
Він, тут похований перед віками
У підземеллях, — знов поміж нами.
(Море хвилює у неспокою...)
Монаше-ченче, хто це з тобою

Допомагає німеччині, бідній,
Поглядом гріє ясним, погідним,
Що наливає медом жита?
Може весна це? Може свята?
І задзвеніли орган і хори,
Голосом смутку монах говорить:
"Це моя мрія, туга єдина
Вічно зі мною всюди — Христина".

17.XI.1972

Готланд—найбільший з островів Балтики, зі столицею Вісбі належить до Швеції. Там в руїнах церкви св. Духа відбувається щороку музична драма "Петрус де Дація" про монаха, що ставши ігуменом, був першим автором Швеції написавши в XIII ст. біографію Христини фон Штоммельн.

ВАЛЬС
(Демонічний)

Пущі відвічні, хащі колючі,
Лиш очерети із комишем,
На боровині
Вогники сині,
Спалахи дивні поміж хвощем.
Місяць кривавий, камінь і сосни,
В лісі тривожно тужать сичі.
Спутані коні
На оболоні
Сполохом-хрипом ржуть уночі.
Чорні озера сіркою дишуть,
Води глибокі — наче без дна.
Поміж ярами,
Між комишами
Дико регоче сам сатана.
Квіти трійливі ваблять до себе
Блідо-ліловим відсвітом чаш.
В тиші глибокій
Жах і неспокій
Ледве шепоче хтось: „Отче наш”...
А вітер грає на стебелині
Танець відьомський, мов Паганіні.

8. V. 1974

ПЕРПЕТУУМ МОБІЛЕ

Народжується день.

Все замовкає в дожданні.

Послухай тишу на світанні,

То не забудеш вже ніколи.

Рум'яне сонце вгору йде поволі,

Щоб| досягнувши до зеніту

Склонитися потойбіч світу.

В серпанку вечора

лягти в колиску ночі,

У чорний оксамит закутавшись охоче,

Коли свічада зір блистять із далини

І снить стара земля свої таємні сни.

А потім знов

Народжується день.

Все замовкає в дожданні.

Послухай тишу на світанні,

То не забудеш вже ніколи...

11.ХІІІ.1974

СКЕРЦО

Гуси-лебеді
Хмаринки білі,
На шовки сині
Неба злетіли.
Гаями, полями
Летять донестями.
Над дідом-ячменем
вусатим,
Над медом пшениці,
Над лезом холодним
криниці.
„Пустіть же нас, дітки,
до хати,
Бож доки нам, доки
гуляти? ”

.....
„Не пустим вас, лебеді
В хату, ні!
Та не бийте крилами
По вікні,
Бо ростуть у припічку
Колачі,
А ви йдете дощиком
Сіючи.”

Обізвалась хвилями
Ткана річка,
Берегами квітами
Шита стрічка:
„Побіжіть, полиньте
Зо мною,
На левади ляжте
Росою.
Як збиратимуть квіти
Дівчата,
Вас там кожна гоститиме
Хата”.

19.VII.1971

ТОКАТА
(Гуцульська)

Швидше, коню!
Вистукуй копитом
По дорогах пільних,
                    поміж житом,
По стежках,
                    по пляях
                    де лісисте узбіччя,
Бо нас Довбуш скликає на віче!
Тож хай вітер розбурхує гриву,
Не зважай ні на бурю,
                    ні зливу,
Олив'яні краплини дощу,
Я ляхам наших кривд не прощу!
Гей, буланий!
                    Дивись на всі боки,
Перескауй крізь прірви,
                    потоки,
В Прута хвилі відважно шугай,
Наші гори бороним, наш край!
Може буря ламати ялиці
І жбурляти списи-блискавиці,
Та прибути ми мусим на час,
Ватажок наш чекає на нас!

З крови маки розквітли у житі,
А потоки — це сльози проліті,
Похилились від граду ячмені,
Та вітри нас не спинять, шалені!
Швидше, коню,
вистукуй конитом
По дорогах пільних,
поміж житом,
По стежках,
по пляях,
де лісисто узбіччя,
Бо нас Довбуш скликає на віче!

20.V.1973

ГУМОРЕСКА

Пані Уляна уставши зрана,
Прямо із спальні
Вбігла до пральні,
Де залишила учора ввечір,
Щоб посушились деякі речі.
Тільки вступивши, крикнула: „Ах!”
Бо там на лямпі розсівся... птах.
Ввесь чорноперий із білим оком,
Глипнув на неї мов ненароком
І швидко пурхнув через їдальню,
Щоб десь на образ сісти в вітальні.
Все це злякало пана Богдана,
Який чимшвидше скочив з дивана,
Думав: „Напевно вибухла піч,
Або сушарка, чи інша річ.”
„Що тут скоїлось, що це за жаж?”
Каже Уляна: „Дивися — птах!”
„Звідкіль узявся?” — „Через сушарку
Вночі проліз він в одкриту шпарку.”
„Як же позбутись птаха з кімнати?”
„Треба з вітальні якось прогнати!”

Та тільки двері там відчинили,
Як листоноша мов одубілий
Глянув розкривши широко очі,
Далі сусіди, завжди охочі,
Щоб надивитись на диво з дива:
„Чи ця пригода дійсно правдива,
Чи може снитись? Це ж справді жах —
З дому Уляни вилетів птах!”

15.IV.1975

БАЛЯДА

Не муч мене, срібний місяченьку,
Не освічай променем своїм!
Не лякайся, яблуне-красуне,
Я нікому не повім
Про любов, що все поборе,
Блідне личенько моє,
А твоя, моя весняна зоре,
Щойно лиш краса встає.
Знов тривога в мене й мука,
Що чекає нас розлука:
Як впаде нічний серпанок,
Нас розділить легінь-ранок.
І на росах, на твоєму квітті
Діамантом соняшним блистіти
В день рум'яний, промінь стане...
Ти лице моє, забудеш, тьм'яне.

6. II. 1972

ІНТЕРМЕЦЦО

Квітень — химерний юнак
То сміється, то плаче,
То в трави приляже, в байрак
І дивиться в небо добряче,
Де на синім склепінні
Сам порозвішував хмари.
То світ веселим робить;
То сіро-шарим.
Вербам розчісує коси,
В черемхи меду просить,
Нектару вип'є з чаші тюльпана
І розгулявшись сп'яна
Стопче фіялки сині,
Щойно розквілі нині.
Сипне зненацька снігу-пороші,
Поле спустошить,
Грає на флейті вітру,
То барв палітру
Дарує рало,
То вдарить градом.
Та раптом квітень — хлоп'я лукаве
Зміниться в теплий, лагідний травень.

13.IV.1974

Зелені руки простягає сад,
П'є роси вітер розігрійтий,
Не жалус весна принад,
Вечірні молитви шепочуть квіти.
Світ причащається спокоєм,
Йде спочивати на коротку мить,
Думки летять блакитним росом,
Душа щемить, щемить.
А завтра? Злудо, завтра вранці
Порожня хата, а брати — повстанці.

Розцвітали чорнобривці
під вікном,
Як прощалися повстанці
зі селом.

Пах любисток, пахла рута
І дзвеніла незабута,
Віддалялась пісня від села,
Лиш лісами десь, луна гула.

Броди, броди п'янкий меде
На листатім хмелі,
Ой котіться дрібні сльози
По білій постелі.
Наварила того меду,
Та нема з ким пити,
Розбрелися брати-сестри
По широкім світі.
Понесу сулії меду
У льох, у медушу,
Своє горе заховаю,
Під серцем придушу.
Настоюся п'янкий меде
На осіннім хмелі,
Лийтесь, лийтесь
Гіркі сльози
По білій постелі.

Відцвітали чорнобривці
                                          під вікном,
 Синій смуток і задума
                                          над ставком,
 Линуть ниті   срібна пряжа
                                          восени,
 Чорна тьма,   навала вража,
                                          О, сини!

Заковане сонце,
 Обвуглений гай,
 Вдовице-Волине,
 Не плач, не ридай!
 Надщерблений меч
 Чуєш? — гострять в Острозі
 З'являться сини
 На твоєму порозі.

6.II.1972

КОЛИСКОВА

Сонце заходить червоним тюльпаном,
Спи кучеряве моє янголя!
Білою вовною хмар завтра рано
Зрине закутана інша земля.
Там перед нами на обрії синім
Замки з'являються з хмар золотих,
Гребені піни далеко в долині,
Десь кораблі виринають із них.
Спи притулившись у мене до скроні,
Труться сузір'я об срібний літак,
Спи мій маленький, як в Божій долоні,
Вітер космічний виспіває такт.
Зорями тканина спадає куртина,
Як би одну з них тобі досягти?
Може всміхнулася б доля вдовина
Й берег утрачений зміг ти знайти.

13.V.1974

БАКХАНАЛІЯ

В саду, де яблуна кріслата,
Я не самотній, не один,
Мені за друга і за брата
Янтарний мед, пахучий плин.
Мов кругла діжка сиру, — місяць
По стежці покотився знов,
У темних плесах хмар потонув,
Десь загубився і зайшов.
Стрілець і Діва в цю хвилину
Шугнули з розмахом у став,
Великий Віз колеса губить
І дишель теж йому відпав.
Гей, затанцюю із мавками
Як вдарить північ на вежі!
Поїду на мітлі з відьмами,
В сусіда сядем на межі.
Дитячі душі-потерчата
Знов блимкнуть огником блудним
І стануть кажани літати,
Щоб раптом щезнути, мов дим.
Аридник прийде та Чугайстер,
(Зачують гострим носом мед!)
А покищо ще хильну чарку,
Хай Віз покотиться вперед!

23. VI. 1975

РОНДО

Відшуміли клени
В мене в підвіконні,
Потапає місто
У задумі сонній.
Двом струнким ялицям
Край мого ганку
Сниться рідний праліс
У рожевім ранку,
Молодик відбився
В дзеркалі віконнім..
Цвіркуни оркестри
Строять монотонні.

У рум'янім ранку
Буляться ялиці:
Праліс — тільки мрія,
Праліс — спомин, сон.
І про щось питають
У сусіда-клена,
І ридають стиха
З вітром в унісон.

Та весь день чекають,
Щоб затихло місто,
Щоб хоч в сні з'явився
Вимріяний ліс той,
Як цвіркун віолю
Строїть монотонно
І жне зорі серпик
Понад містом сонним.

16.VII.1971

ІМПРОМПТІЮ

Анданте

Північного сьйва холодні вогні
Закутують небо в зелений вуаль,
Хоч сонця пожар ще не згас вдалині,
Хоч плеса озер ще блищать мов кришталь.
На копулі неба з'являється Віз
І бродять задумані тіні,
В півсумерку чорні шерехи беріз
Шукають когось в Гаменлінні.
Блукає край лісу, мов виткана з хмар,
Мітична богиня, сама Алльотар, —
Вінків не сплітає з лілей, але з мрій,
Кому? Це відомо лиш їй, їй одній.

Тріо

Чуєш як дише
В прозорій тиші
Ліс і земля?
Ночі цілунок,
Холодний трунок
В травах приляг.

Гаменлінна — місцевість у Фінляндії

Алльотар — фінляндська мітологічна богиня

Сутінок сходить,
Померкли води
Край мілини,
І снить Суомі
По денній втомі
Тасмні сні.

Закутують небо в зелений вуаль
Північного сяйва холодні вогні,
Хоч плеса озер ще блищать мов кришталъ,
Хоч сонця пожар ще не згас вдалині.
На копулі неба з'являється Віз
І ходять задумані тіні,
В півсумерку чорні шерехи беріз
Шукають когось в Гаменлінні.

22.VII.1972

Суомі — фінляндська назва Фінляндії

СОНАТА

Grave

Хай бавляться самі!
Хай усміхи нещирі
Шугають наче стріли
Над маскою облич.
Поете! В сніжну ніч
Лише в сріблястім вирі
Побачиш правду
Віч-на-віч.
Тож хай сніжинки
Як вінок лавровий
Чоло твоє діткнуть звисока,
Побачиш знову:
Все те, що важливе
Для людського невидне ока.

Adagio

Ой в саду, в саду
Іній вкрив траву,
На шибках морозу квіти.
Задивився ліс
В дзеркало ставу,
Явори хилляють віти.

Ой піду, піду
Самотою в гай,
Де стежинка ледь видніє,
Заморозив час
Весняний розмай,
Розгубила доля мрії.

Vivace

Як воскреснуть в скелі
Легіні веселі,
Як Олекса Довбуш
Дасть наказ,
Усміхнеться мати,
Прийдемо вітати
Прадідівський
Наш іконостас.

Coda

Я чекаю, сину,
Що в оту хвилину
Ти повернешся
В карпатський рай.
Роспрости в чужині
Крила соколині
Та про день великий
Пам'ятай!

7.11.1971

ПАВАН

Тебе нема, нема, нема...
Минулося – не повернути,
Лише годинник на стіні
Байдуже стукає мінuti.
Нагадус, що час пливе,
„Сьогодні” знову стане „вчора”,
Що вічність поглинає все,
Холодна, сіра та сувора.
З’являешся мені у снах,
Ми розмовляємо з тобою,
Загляне ранок з-за вікна,
Ударить правдою німою.
Тебе нема, нема, нема.
Пісень твоїх вже не почути...
Лише годинник на стіні
Байдуже стукає мінuti.

31.1.1974

СЕРЕНАДА

Шовки волосся,
Промені вії,
Хто ти? Спинися.
Хвильку постій!
В ніжному профілі
Стільки краси!
Радістю погляду
Щастя даси.
Зоре єдина,
Світ — сіре тло!
Розумом сяє
Ясне чоло,
Рухи у тебе
Ніжні, та смілі,
Гарна душа
У чудовому тілі.
Хто ти богине
Чару-краси?
Щастя в долонях
Швидше неси!

14.V.1972

ЕЛЕГІЯ

Дні холодні, похмурі,
Смуток, смуток і щем,
Ряд форситій на мурі
Плаче жовтим дощем.
Плачуть клени, їх віття
Вітер ломить і рве,
О мій клене зелений,
Розумію тебе:
В мене віти зелені
Та юнацькі роки
Теж поламані, клене,
Як у тебе гілки.
Вітер ніс їх по світі,
Залишаючи слід
Як в твоїм верховітті —
Стільки зламаних літ!
Дні холодні, похмурі,
Смуток, смуток і щем,
Ряд форситій на мурі
Плаче жовтим дощем.

23.IV.1970

ПАСТОРАЛЯ

Лежу у травах
Надімною хмарка кучерява.
Ромени та дзвіночки сині
Хвалу співають полонині.
Цвіркочуть коники,
Літають мотилі,
Верхи синіють
У ранковій млі.
В нагрітому повітрі
Чебрецю бальзами:
Це липень ходить-бродить
Зеленими пляями.

9.VII.1975

ФАНТАЗІЯ
(Лісова)

Нічка-циганка,
Хитра ворожка
Небо закрила
Віялом чорним,
Позагортала
Білі берези
В тіней керей,
Тьм'яні намітки.
В сяйві галявин
Легіні-клени
Просять до танцю
Юних берізок,
Звірі у лісі
Ніздрі роздувши
Вуха нащурюють,
Світять очима.
Лиш найстрункіший
Ясен самотній...
Всюди питає,
Де ж та смерічка,
Що в лісі срібнім
Стрінув весною?

Тямить до нині:
Гіллям вломивши
Місяця скибку.
Довго вдивлявся
В личенько ніжне.
Ніч-чарівниця
Зорі закрила,
Місяць замкнула
В чорну колибу.
Де ж та єдина,
Серцю найближча?
Всюди питає:
З неї ні сліду,
Де лиш не гляне,
Всі, крім тієї.

2.II.1971

БАЛЯДА

Звуки лилися крилаті
Скрипка: Ляльо, Сарасате,
У зоряних, срібних реєстрах,
Концерт, симфонічна оркестра.
Мрії блукали в кімнаті
Сен Санс, Ляльо, Сарасате...
Із радіо звуки тужливі,
Із радіо звуки ласкаві,
Скрипаль появлявся в уяві:
Юнак божественно чудовий
І очі його фіялкові,
Постать висока, струнка,
Ніжна рука юнака.
Скрипка сміється, ридас, плаче,
Профіль над нею юний, хлоп'ячий.
.....
Скрипаль із далекого міста
Прибув в товаристві піяніста,
І дівчина йшла привітати
Вся в мріях рожевих, крилатих...
Та з зойком втекла з-під порога:
Скрипаль був каліка, безногий.

26.XI.1971

ГІМН (Життю)

Вітаю кожний день:
Чи в сонці купаний,
Чи вкутаний у пряжу хмар,
Чи в тиші, чи серед пісень,
У кожному особливий чар.
Живу тепер, у цю хвилину.
Не маю плянів на майбутній час,
Думками у минуле теж не лину,
І жаль, і смуток мій, погас.
Привчаюсь жити близько до природи,
Рум'яним яблуком радію у саду,
Дрібні знаходжу насолоди,
Чи слухаю весну,
                                                чи в осінь побреду,
Чи чую в темну ніч
                                                як дощ стукоче в дах,
Чи перший промінь вранці
                                                        зустрічає птах,
Чи пахне сіно,
                                що лягло в покоси...
Радію, що живу. Хіба цього не досить?

28.VIII.1974

КАНЦОНЕТТА

Відв'яжи у пристані судно,
Вабить-кличе дикий шум лісів,
Фіялкові фйорди, чорне дно
І зелене царство карасів.

Гульдре сниться ночами мені,
Чую подих в мене на вікні
Кличе, де розквітлі мохи, трави,
Де ожини посеред гушавин.

О піду! І кину виклик долі,
По слідах, що їх лишили тролі,
Де на плеса сонце ронить мідь
І де вечір гори золотить.

Щоб у храмі, в тиші преглибокій
Гордо нести жаль свій, свій неспокій!

17.XI.1972

Гульдре — в норвезькій мітології — чудова дівчина, що живе в лісах.

Тролі — фантастичні постаті прерізної величини та вигляду, дуже популярні в норвезьких повірях.

ОДА

(До матері городів руських)

Гудуть далекі пароплави...
Ти знов ввижасшся мені
Серед зелених віт ласкавих,
В безмежній синяві своїй.
    Твої золотоверхі вежі
    Знялись на горах над Дніпром
    З-понад зеленої мережі
    В небес розгорнене шатро.
О вічний городе! Чого ти
Не бачив і не пережив!
І дні великої скорботи
Й могутній всенародній зрив.
    Проходили ворожі орди,
    Щезали й проминали всі,
    А ти стоїш як завжди гордий
    В своїй незрівняній красі.
Глядиш із вірою в майбутнє
Крізь сиву давнину віків,
Бо знаєш — будеш самотутній:
Святий Андрій так заповів.

13.V.1975

ПОЯСНЕННЯ МУЗИЧНИХ ФОРМ У ЗБІРЦІ

АРАБЕСКА -- невеликий музичний твір вигадливого характеру.

БАГАТЕЛЯ -- малий музичний твір, дрібниця.

БАКХАНАЛІЯ -- музичний твір на похвалу вина й бенкетів.

БАЛЯДА -- вокальний або інструментальний твір, розповідного характеру.

БАРКАРОЛЯ -- пісня італійських гондольєрів, або інструментальний твір, що її нагадує.

ВАЛЬС -- танок з ритмом $3/4$, який постав з ляндлеру.

ВАРІАЦІЇ -- зміни музичної теми відносно гармонії, ритму або мелодії.

ГІМН -- похвальна пісня.

ГУМОРЕСКА -- музичний твір веселого, дотепного характеру.

ДИВЕРТИСМЕНТ -- музична композиція з кількох частин, розвагового характеру.

ЕЛЕГІЯ -- сумовитий, меланхолійний музичний твір.

ЕТЮД -- музичний твір, що має на меті розвиток або показ віртуозної техніки.

ІМПРОМТЮ -- музична композиція романтичного характеру, яка дає почуття імпрізації.

ІНТЕРМЕЦЦО -- коротка музична композиція поміж головними частинами довшого твору.

КАНЦОНЕТТА — мала канзона, тобто короткий спів.

КАПРИЧЧІО — музичний твір з химерними, несподіваними ефектами.

КОЛИСКОВА — пісня або інструментальний твір для заколихування дітей до сну.

ЛЕГЕНДА — музичний твір з елементами містики.

НОКТЮРН — „вечірній твір”, композиція мрійного характеру.

ПАВАН — похоронне голосіння, музичний твір сумовитого типу.

МАРШ — музика для акомпаньяменту маршу людей, головно війська.

ПАСТОРАЛЯ — музичний твір буколічного типу.

ПЕРПЕТУУМ МОБІЛЕ — безперервний рух, музичний твір, у якому однакове швидке темпо вдержане ввесь час.

ПІСНЯ — композиція для співу без або з акомпаньяментом, різnorodна в стилі від простоти народньої до Lied-у.

ПРЕЛЮДІЯ — вступ до більшого музичного твору або відносно коротка інструментальна композиція вільної форми, головно для фортепіано.

РАПСОДІЯ — композиція побудована на народніх мелодіях або імітована під народні пісні.

РОМАНС — невеликий вокальний або інструментальний твір ліричного характеру.

РОНДО — музичний твір, у якому повторюється раз-по-раз основна тема.

СЕРЕНАДА — любовна пісня виконувана в супроводі гри на струнному інструменті.

СКЕРЦО — веселий, жвавий окремий інструментальний твір або частина більшого твору.

СОНАТА — музична композиція з 3-4 частин, що відрізняються одна від одної темпом і характером, але пов'язані одним задумом.

ТОКАТА — композиція для клявішних інструментів з віртуозними пасажами та чергуванням акордів у жвавому ритмі.

ФАНТАЗІЯ — музичний твір без усталеної форми.

ФУГА — музична форма з повторюванням тієї самої теми різними голосами.

ОДА — врочистий вокальний музичний твір на похвалу події, особи або місця.

ЗМІСТ

Баркароля	7
Ноктюрн	9
Прелюдія	11
Фуга	12
Пісня	13
Каприччіо	14
Варіації	15
Дивертисмент	16
Паван, <i>opus 5, ч. 1</i>	18
Марш	19
Етюд	20
Романс	21
Багателя	22
Легенда	24
Вальс	26
Перпетуум мобіле	27
Скерцо	28
Токата	30
Гумореска	32
Баляда, <i>opus 5, ч. 2</i>	34
Інтермеццо	35
Рапсодія	36
Колискова	40
Бакханалія	41
Рондо	42
Імпromptю	44
Соната	46
Паван, <i>opus 5, ч. 2</i>	48
Серенада	49

Елегія	50
Пасторалія	51
Фантазія	52
Баляда, <i>опус 5, ч. 1</i>	54
Гімн	55
Канцонетта	56
Ода	57

Інші твори Міри Гармаш:

Журавлі, віршована казка, 1966

Віднайдені роки, збірка поезій, 1968

Райдуга в пітьмі, збірка поезій, 1972

Марія Люїза, поема, 1973

